

Ekologija u novoj religioznosti*

Jakov Jukić

Split

Sažetak

*Iako se može učiniti da između nove religioznosti i ekologije nema dubljih idejnih povezanosti i sličnosti, pokazuje se posve suprotnim. Dapače, oba pokreta proistječu iz iste matrice: postmoderniteta. Zato se može govoriti o dva naličja istog problema. Takav se primjer može naći u **Adventističkoj Crkvi Sedmoga Dana** koja tematizira ekološke sadržaje. Drugi primjer odnosi se na apokaliptičke zajednice nastale posebice u Francuskoj. Treći primjer pisac nalazi u novim religijskim pokretima. Za ilustraciju toga fenomena pisac opširno opisuje tri nova religiozna pokreta: gurua **Bhagwan Shree Rajneesh**, Međunarodnog društva za svijest **Krišne** i skupina okupljenih oko duhovnog vođe **Sai Babe**. Četvrti primjer miješa predmodernističke i postmodernističke sukobe u slučaju ekološke sekte **aumista** pod imenom **Mandarom** koja je nedavno ustanovljena u Francuskoj. Konačno, peti i najrazvijeniji oblik religijskog tematiziranja ekologije, pisac nalazi u pokretu **New Agea**. Na kraju je prikazana misao **A. Naessa** o »dubinskoj ekologiji« i **W. Foxa** o pokušaju spajanja spomenute dubinske ekologije sa znanstvenim rezultatima transpersonalne psihologije.*

Ključne riječi: nova religioznost, ekologija, Adventistička Crkva Sedmog Dana, apokaliptičke zajednice, novi religijski pokreti, **Mandarom**, **New Age**

Nije slučajno što su se upravo ekološke ideje i nova religioznost povijesno pojavile potpuno istodobno i na istim mjestima. Značenje te podudarnosti nadilazi pretpostavku o pukom poklapanju dvaju srodnih načina razmišljanja. Bit će prije riječ o nečemu mnogo dubljem i dalekosežnijem od nenamjerna susreta. Ono naime što usko povezuje ta dva tijeka – prvi ekološki i drugi religijski – jest baš njihovo nedvojbeno usvajanje jednakih svjetonazorskih uvjerenja i duhovnih obzorja. Oba izranjaju iz istog i zajedničkog podneblja: krize moderniteta i ponuda postmoderniteta. Stoga se valja najprije uputiti od te krize moderniteta.

Modernitetom obično nazivamo ono vremensko razdoblje ljudske povijesti koje u europskom društvu nastaje na zgarištima kršćanskog opravdanja autoritarnih vladavina i feudalnog zatvorenog poretka. Zato se uostalom i rađa kao optimistička vizija stvaranja novoga čovjekova svijeta i neograničenih mogućnosti njegove slobode. Otud tri susedna obilježja moderniteta: prvo, racionalnost koja stavlja u prvi plan čovjekove sposobnosti, postignute osobnim naporom i učenjem, a ne nasljeđem ili funkcijom; drugo, potpuna neovisnost ljudskog djelovanja u ostvarenju tog racionaliziranog i znanstvenog svijeta; treće, pojava specijalizacije i stvaranja različitih područja ljudske društvene zaposlenosti, koji se međusobno učinkovito nadopunjuju, ali pod uvjetom da svako od tih područja zadrži svoja vlastita pravila igre. Tako uobličeni modernitet se oslanja na industrijalizaciju, urbanizaciju i proizvodnju, koje obvezno

* Članak se temelji na priopćenju predstavljenom na znanstvenom skupu što je održan 2001. godine u Baškoj Vodi pod nazivom *Odgovornost za život*, a u organizaciji Franjevačkog instituta za kulturu mira iz Splita.

